СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 258. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 5-го листопада 1935. — VOL. XLIII. No. 258. Jersey City, N. J., Tuesday, November 5, 1935. THREE CENTS

УРЯДОВА ПРОГРАМА ЗАПОМОГОВОЇ ПРАЦІ ЙДЕ ДУЖЕ ПОВОЛІ

ВАШИНГТОН. — Не зважаючи на те, що до 12-го листопада уряд хотів перенести з запомогових пайків на запомогові роботи 3 і пів міліона безробітних, до того часу йому вдалося зробити це тільки з двома міліонами робітників.

До 26-го жовтня на запомогові роботи поставлено 1,543,185 осіб. За час від 19-го до 26-го жовтня перенесено з пайків на роботи тільки 121,115 осіб. З цього урядники роблять висновок, що до часу, котрий уряд поклав собі за реченець для перенесення людей з лісти побираючих пайки на лісту запомогових робітників, йому не вдасться виконати наміченої програми.

ЗНОВУ ЗАГРОЗА СТРАЙКУ НА ЗАПОМОГОВИХ РОБОТАХ.

НЮ ЙОРК. — Не дивлячись на те, що уряд недавно полагодив угодою загрозу страйку між запомоговими робітниками, тепер виринає нова загроза страйку фахових робітників за добуття для запомогових робітників такої заплати, яку робітники даного роду мають на приватних роботах. Цим разом страйк готов обняти всіх запомогових робітників у стейті.

Рух почали юнії цеглевих будівничих та подібних фахів. Робітники повітів Насав і Софовк, на Лонг Айленді, предложили вже відповідні домагання урядови. З ними йдуть теж юнійні відділи в Рочестері й інших містах у північній частині цього стейту.

ГУРАҐАН НА ПОЛУДНІ.

ДЖЕКСОНВИЛ (Флорида). — У неділю звполудня звіявся коло полудневого кінця півострова Флорида сильний вітер, що бушував від Багамських островів у напрямі до Насав та досягнув скорости гураґану.

На щастя для населення, урядові бюра погоди могли предсказати гураґан на кільканацять годин наперед. Уряд негайно остеріг населення про наближаючися нещастя. Прибережна сторожа вислала на море літаки, щоби повідомити рибаків на морю, що надходить гураган. Рибацькі судна, котрих було на морю коло сто, а на котрих було коло півтори тисячі рибаків, негайно покинули ловлю та поплили до берегів.

АМЕРИКАНСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ ВИПРАВДУЄТЬСЯ ПЕРЕД УРЯДОМ.

ВАШИНҐТОН. — Вилієм Ґрін, президент Американської Федерації Праці, подав до публичного відома заяву уряду цеї орґанізації, що її іменування Вилієма Гочесона делеґатом на інтернаціональну робітничу конференцію в Чілє не було зроблене на те, щоб зробити якусь прикрість американському урядови, та що воно не має нічого спільного з політикою.

ЗГИНУВ ВІД ВЛАСНОЇ БОМБИ.

МИЛВОКІ (Висконсин). — Від кількох днів у ріжних частях цього міста вибухали бомби. Заки поліція вспіла розвязати загадку, хто їх підкладав, у польській дільниці міста зчинився новий вибух бомби, що відай вияснить цю справу. В цьому вибуху згинув 20-літній Поляк, Франко, „Ідзьо", Рутковський. Згинула теж 9-літня сусідська дівчина, Патриція Млинарек. Вибух ранив іще інших 11 осіб.

Вибух розніс на всі боки ґараж, у котрім сколілась експльозія, ушкодив багато сусідніх домів, вибив вікна в дальших домах та наробив шкоди на 75,000 долярів. Поліція припускає, що підчас вибуху згинули ще й інші особи, але покищо вона не може цього сказати напевно,

Справник вибуху, як каже поліція, вкрав динаміт та робив з нього бомби. Ці бомби підкладав під ріжні інституції, як банки, щоби поширити терор і потім добути викуп. Задумав він накінець зробити „надбомбу" та висадити нею міський ратуш, якщо уряд не дасть йому 100,000 долярів викупу. Підчас приготування цієї бомби він мабуть сполучив кепсько електричні дроти й замісць ратуша висадив у повітря себе й сусідів.

Знавці вибухових матерій кажуть, що Рутковський висадив у повітря 38 палок динаміту.

РОДИНА З 6 ОСІБ ЗГИНУЛА В ПОЖАРІ.

НЮ ЙОРК. — У 5-поверховім апартаментовім домі під ч. 406 на Іст 121-шій улиці зчинився в неділю коло 5-тої години рано вогонь, правдоподібно підложений якимось умово хорим паліем. У пожарі згоріла 39-літня Марґеріта Донато; її два сини, 14-літній Альфонсо й 7-літній Осип; і три дочки: 12-літня Санта, 11-літня Меймі та 8-літня Люіза.

УЧИТЕЛЬ СПАЛИВ ШКОЛУ.

У словацькій місцевости Хухольна коло Тренчина згоріла на днях зовсім нова школа. Жандармерія викрила, що винуватцем пожежі бус сам управитель школи, Отто Лігни, Чех. Він обезпечив свої меблі на 35 тисяч корон і щоб дістати обезпечену суму, підпалив школу. Для особистої матеріяльної користи не вагувався спалити й виставити на небезпеку пожежі ціле село.

КІСТЯКИ В ПИВНИЦІ.

30 людських кістяків знайшли в мадярській місцевості Карчаб, у пивниці старої місцевої коршми. Ця коршма була довгий час домівкою провідника мадярських опришків, Сандора Роца. Між кістяками знайшли теж багато срібних монет з йосифинських часів.

ЗАСУД У ЛЬВОВІ ЗА КРАДІЖ У ПАРИЖІ.

Перед окружним судом у Львові станули реемігранти із Франції: Францішка Вільк та її наречений Гринько Рак за крадіж, якого допустилися в Парижі. Вона служила там в інжиніра Мартеля, де відвідував її Г. Рак. Коли одного дня інжинір вернувся з жінкою додому, застав мешкання отворене, а шафи і шуфляди опорожнені зі всього, що представляло вартість. Шкода сягала до кільканацять тисяч франків. Одночасно пропала служниця Вільк. Поліція ствердила, що вона виїхала до Польщі. Польська поліція арештувала її разом з Раком у Львові і частину вкрадених річей відобрала. В часі розправи вона з плачем призналася до вини, зате Рак виперся. Обоїх засуджено: її на 9 місяців, його на 8 місяців вязниці.

ГЕРОЙСЬКА УЧЕНИЦЯ.

В торговельній школі у Вильні завважали, що одна 15-літня учениця в клясі має поранені ноги. Показалося, що дівчина ходить до школи з села, віддаленого 15 км. від міста. Що дня встає в 5 год. ранком і йде до Вильна. Після науки в 3 год. вертається додому, причому подорож пішки треває півтретя години, Таким чином дівчина робить що дня 30 км. дороги впродовж 5 год. Учиться добре. В школі не їсть нічого, хіба почастують її товаришки. Батько її, швець, є спаралїжований і не може заробляти, а мати вмерла недавно. Тому дівчина мусить іще помагати коло домашнього господарства.

НАЙНЕЩАСЛИВІШІ КАЛІКИ.

За обчисленнями на основі перепису з 1918 р. у Польщі жиє 33 тисячі сліпих людей, з того 60 прц. мужчин і 40 прц. жінок. У віці до 21 літ є 16 прц. Глухонімих і рівночасно сліпих є 13 осіб.

НЕВДАЛА АМЕРИКАНІЗАЦІЯ.

В японських народніх і середніх школах хочуть японські вчителі та професори завести тілесну кару. Вони кажуть, що американський спосіб виховування японської молоді, що полягає на чемності і делікатності вчителів супроти учнів, розсмілив надто японських дітваків та довів до того, що вони тепер дуже нечемні і непослушні. Рада така: молоде японське покоління треба тепер відамериканізувати.

ХОЧЕ ЗМОДЕРНІЗУВАТИ КОРОЛІВСЬКУ ГРУ.

Небагато людей знає, що гра в шахи походить зперед кількасот, а може навіть кілька тисяч років і досі ще її не змодернізували. Відомий італійський шахіст Андреа Тарталіоні рішив перевести в цій грі деякі зміни. Вводить він замісць 32 фіґур і 64 піль — шахівницю з 400 полями і 80 фіґурами. Сучасний мистець перетворив старовинні шахи на новітню воєнну гру. Крім відомих шахових фіґур — біґунців і веж, уводить він іще тенки, літаки й міномети. І так хід фіґур, що означує тенк, дослівно опорожнює 2 поле, а у найгрізнішій ситуації грача може вратувати літак, що йде разом з двома мінометами. Новомодні шахи знайшли багатьох ентузіястів, але мистці шахової гри гарячо протестуть проти того „неповажного" винаходу та грають надалі старими фіґурами.

ХОТІВ ЖИТИ НА МІСЯЦІ.

Цими днями покінчив у Темешварі самогубством молодий румунський учений, що від літ присвятився одній мрії: вибудувати машину, що повезлаб його на місяць. Знав він теоретичні студії про місяць і технічні спроби своїх попередників, що будували всякі бальони та ракети. Його студії довели його до такого містичного стану, що він почав писати поезії до місяця і почував себе на землі нещасливий. Коли одного дня його експеримент не вдався, застрілився. Залишив він великий рукописний матеріял.

ЗАГАДОЧНЕ ВБИВСТВО В ПОТЯЗІ.

У поспішному потязі Букарешт—Відень—Париж на австрійській території між стаціями Гіфляв—Адмонт убито одну пасажирку. Була це 50-літня директорка промислової школи у Букарешті, Марія Саркасану, що їхала до Парижа. Її викинули з ваґону крізь вікно. Два кільометри дальше лежала ручна торбина з її пашпортом. Ще дальше знайшли її черевики та шаль. Австрійська поліція ствердила, що її вбито ще в потязі. Була вбрана елеґантно і мала багато баґажу. Мусіла теж мати більшу готівку. Ані баґажу, ані грошей не знайшли. Поліційні доходження вказують, що душогубом і ґрабіжником є правдоподібно румунський студент, який леґітимувався на границі студентською леґітимацією. Доконавши грабіжницького душогубства, висів з потягу в Інсбруку. Вбита була жінкою резервового полковника румунської армії.

БЕНЕШОВИ ГРОЗИТЬ СКАЖЕНИНА.

Чехословацького міністра закордонних справ, Бенеша, зустріла незвичайна пригода. Вернувшись із Женеви, Бенеш вибрався до своеї літньої оселі в місцевости Сезімово Усті. Коли увійшов до свого мешкання, кинувся на нього пес і вкусив його в руку. Факт, що пес кинувся на власного пана, свідчив дуже підозріло про стан здоровля пса. Тому міністер поїхав зараз до міста Табор, де лікар вимив і випалив йому рану. Але небезпека все ще не минула і Бенеш мусить піддатися лїченню при помочи методи Пастера (проти скаженини).

ДВІЙНИК ГІТЛЄРА.

Паризький часопис „Ексцельзіор" пише, що канцлєр Гітлєр має свого двійника, який замісць канцлєра виступає в усіх ризиковних публичних парадах. Двійник Гітлєра — пише паризький часопис — є Баварцем і дістає за свою функцію високу винагороду.

СПАЛИЛИ СЕКТЯРСЬКІ КНИЖКИ.

На ярмарку в Беліци на Виленщині член секти баптистів у Лідзі, Іван Попович, продавав сектярські книжки. Нараз люди кинулися на столик з книжками, обляли нафтою й підпалили. Було би прийшло ще й до бійки, якби не інтервенція поліції.

СТРІЛЯВ ВОРОНУ, ВБИВ СОРОКУ.

Власник фільварку Островок, переїздячи через Піляву, побачив псів, що гризлися між собою. Небагато думаючи, змірився з рушниці і стрілив. Одначе стріл був нефортунний, бо замісць попасти у пси, попав у стіну, яку перебив і зранив у черево одну жінку. Тепер буде відповідати перед судом.

СИНЯ КРАСКА ВІДСТРАШУЄ ТИГРІВ.

Досвідний інститут над звірятами в Бомбаю перевів цікаві досвіди, які краски відстрашують дикі звірята. Показалося між іншим, що ясно-синя краска відстрашує тигри й інші дикі коти так сильно, що досить помалювати стіни домів і штахети такою краскою, щоби тигри їх оминали.

ТЯЖКА КАРА ЗА БОБРА.

Городський суд у Костополі засудив німецьких кольоністів з Корчина на Волині, Готліба Решке й Адольфа Кша, по три місяці арешту і 300 зл. гривни за те, що вбили одного бобра. Рідке це звіря, якому загрожує цілковита загибіль, підлягає законній охороні і воно користується суспільною опікою. Крім того оба мають заплатити державному скарбови 1,316 злотих.

„ЧУДА" В РУМУНІЇ.

Румунська преса розписується широко про Марію Русу, що розмовляє з Матірю Божою. Вона родом з Орадія Маре і жиє тепер у Букарешті. Кажуть, що розмовляла вже 5 разів з Божою Матірю. Люди приходять до неї з ріжних сторін, вірять у чудо і моляться. На місці чуда викопали криницю і поставили хрест. Говорять, що вже багато хорих вилікувались. Там відбулася й Служба Божа, яку відправили 8 священиків. Другий подібний випадок є в місцевости Маґлавіт, де живе голосний у цілій Румунії пастух Петраш Лупу. Він каже, що зявився йому сам Бог. І до Маґлавіту прибувають що дня сотки людей. Мале село впродовж кількох місяців змінилося не до пізнання, а в Румунії говорять тепер про Маґлавіт як про румунський Люрд. Лупу виголошує через радіо проповідн. Шваґер „святого" хотів у ночі відтяти йому кілька волосків і йому, як каже поголоска, спаралїжувало руку. Суґестія така велика, що справді на сам вид Лупу кілька недужих подужали. Між іншими 12-літній спаралїжований Жид, Давид Борев з Дорманешті на Буковині, на вид пастуха нагло почув знову владу в ногах.

ІТАЛІЙСЬКА АРМІЯ ПРОДОВЖУЄ НАСТУП БЕЗ СПРОТИВУ

РИМ. — Північна армія посувається вперед у силі 120,000 жовнірів. Наступ відбувається тепер з надзвичайною скорістю, яка дивує всіх тих, що знають терен. Найтяжче завдання мають покищо робітничі відділи, що будують дороги, без яких годі доставити армії в пору поживу й амуніцію, як і годі перетранспортувати важку артилерію. Армія зближується до міста Макале. Покищо ніде не стрічає ніякого спротиву. Населення відноситься до Італійців дуже прихильно. Таке принаймні виходить зі звітів воєнних кореспондентів, Тубильці стягають худобу, що її поховали, наново до сіл та продають її за добрі гроші італійській армії. Особливо прихильно ставиться до Італійців духовенство, яке дуже часто виходить стрічати італійську армію з процісіями.

З цілого того поступовання Італійців з тубильцями виходить на яв, що таки Італійці звертають специяльну увагу на те, щоб зєднати для себе етіопське населення, бо без цього не надіються підбити край. Особливо тепер, коли проти себе мають Ліґу Націй, а головно Анґлію.

КИТАЙ ВІДСТУПИВ ВІД СРІБНОЇ СТОПИ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — В Китаю заведено паперову валюту, а знесено срібну. Заграничні довги, затягнені в часі, коли законною була тільки срібна валюта, будуть сплачувані на давній лад, але на нових умовах. Всі, що мають срібну монету, мають віддати її до центрального банку.

Супроти цеї зміни готово прийти в Китаю до інфляції. На всякий випадок зачнеться тепер ера валютової спекуляції.

ВЕРТАЮТЬСЯ ДО МОНАРХІЇ.

АТЕНИ (Греція). — Плєбісцит у справі повороту Греції до монархії вже відбувся і, як подають в урядовім монархістичнім комунікаті, випав на 98% у користь монархії. Републиканці здержалися від голосування і не перешкаджали плебісцитови. Тому все відбулося в спокою і сконцентроване на випадок заворушень військо не мало потреби інтервенювати.

НЕ ДОЗВОЛЯТЬ ОБРАЖАТИ ГІТЛЄРА И МУСОЛІНІЯ.

ПАРИЖ. — Новий француський закон бере в охорону Мусолінія і Гітлєра, яких часто збезчещують у француській пресі. Тепер каратимуть вязницею від 3 місяців до року і грошевою карою від 100 до 3,000 франків за образу голов чужих держав, чи міністрів заграничних справ тих же держав.

СОВЄТСЬКА ЛЬОҐІКА.

МОСКВА. — Далі надходять вісти про наїзди японських частин на манджурсько-совєтськім пограниччю. Та уряд не хоче привязувати до цього великої ваги. Каже, що Японія робить це тільки тому, щоби більше виторгувати при нових переговорах у справі розмежування области для ловлі риб.

ЗА ПОВОРОТ ГАБСБУРҐІВ.

ВІДЕНЬ. — Монархісти збільшили активність. Доказують, що кождий день без Отта Гарсбурґа на престолі є руїною Австрії.

ТАЄМНИЧА РОЛЯ БЕЛЬҐІЇ.

ЖЕНЕВА. — Ніхто не годен зрозуміти політики Бельґії, яка змагає тайними переговорами до цього, щоб віддати справу етіопсько-італійського конфлікту в руки Анґлії й Франції й уповажнити їх одиноких до дальшого ведення переговорів. Кажуть, що в тих махінаціях мусить бути рука Франції. Але ніхто не знає нічого певного, чому це так робиться.

КАЖЕ, ЩО ПОПАДАЄМО В КОНФЛІКТ З ІТАЛІЄЮ.

ПАРИЖ. — Конґресмен Джордж Г. Тинґем, републиканець з Масачусетс, заявив, що президент Рузвелт і секретар стейту Гол змагають уневажнити конґресову резолюцію про невтральність та попирають Ліґу Націй. Тим, що Злучені Держави морально осудили Італію, вони зближили себе до тих, що змагають до війни з Італією. Тимсамим, каже Тинґем, Америка попирає війну.

БЕРУТЬСЯ ДО КРІЛИКІВ.

РИМ. — Італія береться на всі лади до боротьби з санкціями. Між іншим піднесено клич взятися до годівлі криликів на велику скалю, бо вони скоро множаться. В цей спосіб хочуть зарадити бракови мяса.

БАЛЬБО НА ОВИДІ.

ТРІПОЛІС (Лібія). — Маршал Італьо Бальбо має на поготові 500 літаків, готових до наїзду на етіопську чи іншу землю. Кажуть, що це буде забавкою для Бальба перелетіти пустиню і дістатись до Етіопії. Він жеж перелетів у своїм часі з цілою ескадрою океан і долетів до Америки!

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Se nd Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on Carch 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accept l for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's issue (witr Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзи Сиτі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

За кожду зміну адреси платиться 10 цент.ві

З Канади належит посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ СПРАВДІ ПОПРАВА?

В американській пресі ведеться постійна дискусія за те, чи обставини в краю поправляються.

Та частина преси, що підпирає демократичну партію, робить завзяті зусилля, щоби переконати американських читачів, що депресія вже скінчилась. І справді вона може навести на доказ своїх тверджень довгу низку фактів і цифр, зібраних preріжними урядовими бюрами. Слідно поправу в ріжних бизнесах, можна навіть сказати, що в усіх. Факт, що обставини поправилися, приймає не тільки уряд і бизнес, але й пересічний громадянин; може він не мається краще самий, але він знає людей, котрим тепер поводиться краще, ніж поводилося рік тому. Та навіть і його непокоїть питання, чи ця поправа обставин буде постійна, чи це може тільки хвилева поправа.

Розглядаючи це питання, економісти, що знаються на господарських справах народів, почувають, що вони стоять нині перед зовсім новими явищами народньої господарки, яких іще не було кілька літ тому. Коли давніше якийсь підприємець мав величезні зиски, то він поправляв своє підприємство ще краще. Як його бизнес не давав йому нагоди для поширення ринків у краю, він шукав ринків за границею. Як це все не було можливе, то він не поправляв свого бизнесу, а просто інвестував гроші поза границею краю. Це все нині неможливе. Американський бизнес досягнув вершка свого розвою. За границею інвестувати грошей ніхто не хоче, бо попередні інвестиції, що досягали до десятка біліонів долярів, скінчилися їх повною майже втратою. Отже тепер успішні бизнеси збирають величезні капітали, яких не мають де інвестувати. Як тих грошей не пуститься в обіг, то вони не можуть причинитися до оживлення бизнесу; вони неначе пропадуть з обігу.

Крім цього машинова цивилізація зродила ще дві суперечні тенденції в економічній орґанізації. З одного боку бизнес старається запанувати над цінами, а це він осягає справлюванням бизнесової орґанізації і винаходами. Винаходи відвертають щораз більшу частину приходів від робітників до підприємців. Робітники бачать себе покривдженими. Вони домагаються забезпечення, забезпечення годин праці, заплати, умов праці, забезпечення на старість. Підприємці добровільно не вступають робітникам. Треба добувати все боротьбою. Від висліду цеї боротьби передовсім, себто від того, чи потраплять робітники видерти для себе більшу пайку національного приходу, залежить, чи настане справжня поправа господарських умовин у краю, чи наступить в Америці справжнє оздоровлення господарки.

БЕЗ ЗМІН У ЗАСАДІ

(Зі звіту Омеляна Ревюка, предсідника Обєднання, на річнім засіданню виконного уряду в Джерзі Сиτі, 26. жовтня 1935).

(2)

(Докінчення)

Треба рівночасно підняти, що Обєднання це орґанізація української іміґрації в Злучених Державах, а в Злучених Державах є тепер немало орґанізацій, які квестіонують порадність демократичних форм для Америки. Навіть найкращі прихильники демократичних форм правління добачують недостачі демократії, як наприклад партійне розбиття народу при демократії, нездібність народніх мас давати скорі рішення та їх нездібність передбачувати якусь ситуацію заздалегідь наперед. Є в Америці демократи, що шукають, як зарадити цим недостачам. Інші не стараються цьому зарадити, а хотіли би зовсім скасувати американську демократію та завести якусь автократію, очевидно, не монархістичну, а радше фашистівську, на взір Італії або Німеччини.

Цей рух в Америці нині сильний, бо помагають йому верховоди промислового життя в Америці, котрі тепер чуються сильно скомпромітовані депресією. Живемо в Америці в часах занепаду капіталізму. В такій формі, в якій він нам відомий, він довго існувати не може. Знають це всі тямучі обсерватори життя. Вже нині тут зарисовується боротьба за задержання його в старій формі в інтересі тих, що з цеї форми капіталізму користають. Проти цеї консервативної течії йде друга, що хотіла би перемінити капіталізм так, щоб дати ширшим верствам народу користати з тих величезних багатств Америки й з її високих технічних удосконалень. Через те, що це край незвичайно багатий, а техніка теж стоїть дуже високо, ця боротьба не прибирає форми боротьби між капіталізмом і комунізмом. Комунізму в Америці в европейському розмірі нема. Комунізм не грає великої ролі навіть у робітничих юніях. Досі він іще не вибрав ні одного сенатора, ні одного конгресмена. Як підноситься крик за комунізм, то це тільки звичайно політична штучка. Як консерватисти підносять цей арґумент, то це так званий червоний оселедець, котрий перетягається через стежку американського народу, щоб відвернути увагу від важніших справ.

В Америці фашистівський рух є, як є він в інших краях. Як в інших краях, так і тут він іде на знищення демократичних основ. Чи порадно нам, як американським горожанам, прикладати рук до цього руху?

Як усюди, так і тут буде він спершу рухом середньої кляси, яким вона буде старатися вратуватись від натиску великих капіталістів згори, а робітників здолу. Чи українські іміґранти — це середня кляса, дрібні купці, дрібні підприємці? Фашизм в Америці не зросте, поки великі капіталісти не дадуть йому фінансової допомоги. Тоді рух буде в руках великого капіталу. Американські робітничі юнії, що борються проти большевизму, рівночасно заявляють, що на їх думку корпоративна держава забере їм право робітничої орґанізації. Боротьба фашизму з демократією буде боротьбою великого капіталу проти праці. Де нам бути в тій боротьбі як американським горожанам?

Фашизм і іміґранти.

Це означає фашизм для нас як Амерканців. А що принесе він нам, як іміґрантам та дітям іміґрантів?

Фашизм не вспіє розвязати економічних і суспільних питань, які він обіцяв розвязати; він кине як жертвенного козла якусь верству або ґрупу людей. Польський фашизм зробив таким жертвеним козлом Українців. Німецький — Жидів. Хтож буде таким жертвенним козлом в Америці? Ми знаємо це з історій Ку-Клакс-Клена, знаємо й з інших подібних орґанізацій.

Фашизм і націоналізм.

Фашизм звичайно бере собі на допомогу націоналізм. Нічого в цьому дивного, бо бере собі й на поміч націоналізм навіть московський комунізм. Отже треба відріжнити фашизм від націоналізму. Фашизм береться розвязувати одні питання, націоналізм — другі. Що оба вони часто лучаться, з цього ще не виходить, що оба рухи ідентичні. Можна би й в Америці припустити не націоналістичний фашизм. Але чи правдоподібне це припущення? Чи можливо припустити, щоб американський фашизм сказав собі: рішаймо питання відношення капіталу до робітників за засадами корпоративної держави, але лишаймо кожду культурну ґрупу в Америці свобідною культурно?

З того, що досі діялося й що тепер діється, можна припускати тільки щось зовсім протилежне. Американський фашизм хопиться американського націоналізму, щоб закрити своє правдиве обличчя. Американський націоналізм уже голосить, що Америка для Американців, а під Американцями розуміється тубильців, але не червоношкірих Індіян, а людей анґльо-саксонської раси. Цей націоналізм не хоче признати в Америці ніякої іншої національної культури крім тої, що витворилася на тлі культури, принесеної з Анґлії. Він стоїть за здушення всяких інших культурних відрубностей серед іміґрантських ґруп, бо заявляється за те, що вони всі повинні якнайскорше перебрати анґльо - саксонську культуру, на його думку, найвищу в світі. Цей націоналізм звязаний з протестантизмом та не долюблює людей непротестантських віроісповідань. Що заповідає цей націоналізм іміґрантам, можна мати передсмак з „фільософії" конґресмена Мартина Дайеса, що, мовляв, на безробіття найкраща зарада відослати іміґрантів разом до краю їх походження („Send them furriners back where they came from").

Чи поможе щось тоді прибране американське горожанство? Легко ухвалити закон, що горожанство можна відобрати за всякі провини, сутні й несутні. Ми тішимося в Америці свободою пропаґанди, свободою слова, преси, орґанізації. Це все піде, як прийде американський фашизм. Ми маємо нині пресу, але що буде з нею, як прийде до правління крайній американський націоналізм? Мені сказано: То й добре буде: тоді ми побачимо, хто справді за український націоналізм. Правда, може й побачимо, але що з того, що ми побачимо, коли ті, що стоять справді за український націоналізм, будуть сидіти за ґратами або за колючими дротами та не зможуть ширити своїх думок? Хто вже переживав часи воєнні в Америці, той знає, що значить свобода преси під обухом цензора. Яка це буде цензура, як прийдуть до правління американські націоналістичні фашисти, коли нам гарну парню давали американські демократи з 14 свободолюбними „пунктами"?

Я задержуся довше на цьому питанню демократії проти фашизму тому, бо це питання, яке короводить тепер нашими людьми в Америці. Вагання наших людей у цій справі певно відбивається недобре на активності наших мас. Людина, котру раз тягне до демократії, а раз до фашизму, не може поступати одностайно, рішучо й часто. Люди, що схиляються до фашизму, закидують Обєднанню, чому воно не заявиться за фашизм, а люди, що ворогують з фашизмом, думають, що Обєднання фліртує з фашизмом. Дехто навіть закидує Обєднанню фашизм, хоч Обєднання ніколи за фашизм не заявилось. Адже, мовляв, є при Обєднанню люди, що симпатизують з фашизмом. З тої причини для Обєднання й для всього українського національного руху було би краще, якби ті, що справді з фашизмом симпатизують, заявили це явно й виразно та зорґанізувалися як українські фашисти. Тоді ми всі знали би, хто є фашист. Тоді ми могли би передискутувати ідеї фашизму в публичній дискусії перед народом та вирішити, що він може нам дати.

Не можна ждати від фашизму в Америці благодатей для українського народу. І чейже не можна говорити ні нашому народови, ні Американцям, що ми є за фашизм для Українців, але проти фашизму для Америки, як не можна говорити, що ми за монархію для Українців, а за републиканізм для Америки. Як українському народови треба навчитися деяких прикмет та наставлень, що лягли в основу фашизму, як дисципліну, послуху, масового руху, то вчитися їх можна демократичними способами, при демократичних формах правління. Адже наш народ колись мав ще менше цих прикмет, як має нині, а проте він навчився якраз завдяки дмократичним формам орґанізації. Він колись не любив складати жертв, і в нього грабитель значило з одного боку розбійник, а з другого боку той, що збирає податки або жертви, але він навчився жертвенности якраз через те, що знав, де ці жертви йдуть, хто ними заряджує, і як. Він не признавав колись ніякого приказу, не шанував своїх вибранців, але нині вже багато, багато інакше й краще. Це знову завдяки вихованню, яке він дістав у свобідних умовинах. Якщо він іще не досягнув цих форм орґанізованости, яких досягнули інші народи, то це не через демократію, але через те, що він не має своєї держави, себто тої повноти свободи діяльности, яку дає тільки власна держава.

Якраз тут є основна точка цілої боротьби між демократією й фашизмом у нашім народі. Ми бачимо доспіхи єдности, дисципліни і так далі в Німеччині, Польщі й Італії, і ми хотілиб такі доспіхи мати. Нам здається, що ми їх будемо мати, як матимемо фашизм у себе. Та ми забуваємо при тому один дуже важний факт: і в Польщі, і в Італії, і в Німеччині фашизм має на допомогу свою самостійну державу. Як хтось там не хоче повинуватися фашистівським приказам, то його уряд до цього заставить. А що буде в нас, як нам видасться приказ таким способом? Хто його послухає? Захопивши державну владу, фашизм може завести політичну єдність, просто заборонивши партії, але чи може наш фашизм завести єдність, не захопивши влади, наприклад під Польщею або в Америці? І чи може фашизм причинитися до збільшення єдности, активности й жертвености? Подивімся спокійно на життя, подивімся на факти життя, нашого, свого, в Америці й скажім. Маємо докази на чужих орґанізаціях. Маємо докази на німецьких, польських і італійських орґанізаціях та американських. Маємо докази на своїх власних. Пробувалиж монархістичні орґанізації теж закидати демократію, а що з того вийшло?

Ми мали досвід з маніфестаціями в Америці: чи можливо було їх орґанізувати фашистівським способом? Цеж найлекший спосіб: командант приказує, інші слухають. Скоро, дешево, справно. Так робиться в Росії, Італії, Польщі, Німеччині. Ану, попробуйте це зробити тут!

Скаже хтось: а це тому, бо фашисти ще не захопили влади в українських орґанізаціях. Припустім, що захопили. Що буде з тими орґанізаціями? Скажете, що на те фашизм є, щоб захопити владу малою горсточкою людей у великій орґанізації. І що буде, як таке станеться? Чи буде це краще для єдности, для активности й жертвенности?

Ось так ми бачимо, що фашизм серед української іміґрації в Америці повний суперечностей. Він не може заявитися за американський фашизм, бо, заявившися за американський фашизм, він тим самим підписується під власним присудом смерти. Признаючи демократію для Америки, а фашизм для себе, він мусить терпіти від хиткостей нерішучости. Такі суперечности можуть бути тільки переходовою формою. Одна й та сама людина, як вона умово здорова, не може бути раз цим, раз онтим. Мусить бути за одну засаду. Людина мусить бути зінтеґрована, зсуцільнена. Хіба, що вона божевільна.

Фашизм серед української іміґрації в Америці це виплив бажання бачити український народ таким масово розрушаним, обєднаним та послушним одному приказови, як є народи польський, німецький і італійський, під своїми фашистівськими урядами. Та коли це бажання самозрозуміле, то воно не бере під увагу, що ті народи живуть кождий під своїм урядом, що має владу над народом заставити його слухати, а така фашистівська влада над українським народом нині ні на іміґрації ні в краю цеї сили не може мати. Тому, що це є сутній закид, то бажання мати вислід фашизму без цього основного засновку може бути тільки випливом відомого в психольоґії хлопячого прибажного думання („адолесент виш-тінкінґ, виш-фулфілмент тінкінґ), а з усякого хлопячого думання людина зчасом виростає.

УЛАС САМЧУК.

ВОЛИНЬ

Роман-хроніка у 3-ох частинах.

Частина І.

КУДИ ТЕЧЕ ТА РІЧКА?

Передрук забороняється. — Авторські права застережені.

90

Володько читає „Житія святих". Ось великомучениця Катерина, яку малюють стрункою з чашою в руках. Он Варвара. Там Віра, Надія, Любов з матірю Софією. Чудесний кучерявий юнак Пантелімон-цілитель з різьбленою скриньочкою. Старий бородатий у кацапських постолах Радоніжський Сергій — покровитель учнів і ріжних нетямущих. Горбатенький Серафім з клунком на плечах у постолах сидить на барвистому пеньочку і дає круглому ведмедикові кусник хліба. Далі Володимир Великий, його післанці, що шукають віри і знаходять її в Греції.

Володькова уява росте, більшає. Жахи, рожева кров, розлючені звірі, що плигають на красунь і патрають на шматочки їх плоть.

Молоденька свіжа красуня з промінистими небесними очима, затьмаженими огнем віри. Її кинули у темний льох, глибокий і страшний. По стінах скапує брудна слизька рідина. Повзають ящірки, плигають жаби.

Над нею у кімнаті з мармору і золота красунь-поганин приносить жертву свому стрункому мармуровому богові. Над ним золотий диск. Сонце вдаряє у нього і розсипається скалками. Перед ним кадильниця і з неї піднімається дим ладану. Кілька нагих одалісок танцюють танець і сиплються рожеві квіти, на яких ще не випарилася роса.

Дзвінок. Нечуйно входить чорний раб. Поганин дивиться на нього і кивком пальця показує вниз. Раб зникає. Поганин витягається на вселеному довгими шкірами ложі. Ніздрі його, подібно як у розгорілого коня, роздуваються. Очі заливаються барвами буревійного сонця.

В той час зявляється раб. На його кострубатих, мов з каміню, руках красуня з льоху. Раб підносить її до стін поганина і садовить на золоченому троні. Але красуня не сідає. Вона стоїть струнка, хистка і прозора. Довгі руки легко звисають вниз. Голова похилена. Довговії повіки урочисто криють зір.

Одаліски зриваються, танцюють перед красунею танець тієї любови, яку знають тільки боги. Сиплються рожеві квіти, розстелюється дим ладану.

Поганин зводить очі, одаліски ловлять його погляд і розливаються в просторі, мов хмаринки.

— Панно! Красуне, якої не бачило сонце, від коли воно зійшло на мармуровий свій шлях! Хоч' золота і самоцвітів, хоч' розкоші неба і богів, хоч' влади над царством моїм? Поклонися богови нашому і станеш моєю нареченою.

Красуня поволі зводить свої сині очі. Коли б сонце зійшло серед ночі, або на морозі розцвіли рожі, вони не мали б більшої приваби, ніж оті очі.

Тихий прозорий голос: — Моїм нареченим є Христос. Він є моїм золотом самоцвітами, владою над всіма царствами.

— Ти не знаєш, дівчино, проти кого ти виступаєш. Мені кориться сто народів, моїй владі слухняні звірі в джунґлях, птахи в небі і риби в океані.

— Одначе ви, володарю, такий безсильний, що навіть не встані вирвати одного твого волоска з вії твоїх очей на хвалу своїх поганських богів. Я ж готова віддати свому усю свою молодість.

— У чому ж сила твого Бога? — питає поганин.

— У Його вічності.

Поганин звіріє. Тупнув ногою, ляскає в долоні. Зпід землі вириваються чорні чугунні раби.

— Трать її! У смолу, намотайте її на коло і викиньте її тиграм, посвяченим богам!

Дівчина з усмішкою йде в огонь, їй ввижається її Бог — величний, терпеливий. Вона розмовляє з ним, забуває біль і вмирає смертю безсмертя.

Настя вже давно спить. Матвій обернувся на другий бік. На столі розчинена на хліб діжа, вкрита кожушком. З другого кінця стола на краєчку маленька третій нумер нафтова лямпочка, перед нею книжка, а над книжкою Володько. Щоки його горять. У очах бринять якісь гарячі вуглики, які час від часу зриваються з своїх місць і свобідно скочуються вниз. Зір його впирається у діжу, що перед самим носом, але бачить він далекі неймовірні країни, а в них неймовірних людей. Бачить могутніх володарів казкового Риму, чує їх владну мову, їх крок, їх голос.

І робиться Володькові страшно. Страшно, що десь далеко стільки простору, стільки чудес, а він малий, хисткий з блідими щоками, розпаленими хоробливим огнем очинятами сидить тут у чотирох заплісніявлих стінах засипаної серед чистого поля хатинки і навіть не сміє мріяти про те дальше. Боже! Сотвори чудо! Дай змогу пройти снігові замети, непрозору ніч, мовчазне село — одно, друге і безліч таких. Відчини браму далеких міст з палацами і людьми, що носять на собі чисті і тонкі, мов павутина сорочки, що мають звірячі шкіри на плечах, а на ногах барвисті мягкі, мов вата, виступці — чобітки.

Далі і далі рвуться бажання. Далі і далі летять незвязані, але виразні мрії. Ніч навколо. Сон. За стіною брязкають ланцюгами коні і корови. Уривно раз-за-разом кричить півень і гавкає глухо у безмежний чорний простір собака — Пундик, якого колись приніс Василь.

Прокидається мати. Вона бачить у хаті світло. — Боже, Боже! І що ти собі, дитино, думаєш? Та ж ти випалиш усю „кирасіну". Чим завтра засвітимо... І що тобі те читання? Чи ти попом хочеш бути, чи що?

Володько прокидається. Рим, могутні володарі, красуні — зникають. Не каже нічого, тільки гасить лямпу і йде на своє місце коло батька. За вікном виспівує півень.

І так дні йдуть. Володько їсть книги, розпікає мозок. Книгарня „общеполєзних і дєшових" книжочок повністю вкладається в його невеличкому мозку і займає там майже непомітну частину того простору, що знаходиться у нім. Там і Сєвастополь з Малаховим курганом і ґенерал Суворов. Там бої у альпійських прірвах, де гинуть хоробрі воїни божесько-далекого града. Там труди і висліди якоїсь куроводки Марії, змішані з „малоросійськими пєснямі" Губанова — Кієв... І чого-чого тільки не впакував туди неспокійний біс Володькового бажання.

—o—

Минув усього лиш один місяць. Рано. Зза жолубецького дубового лісу встає і піднімається велитенське сліпуче сонце. Поле притоптує мягкий вітер, що вільними хвильками гуляє по зябльованих полях.

Матвій пораеться коло плуга. Перед хлівом стоять у збруї коні й їдять з цебра обрік. Дорогою проходять з плугами дядьки. Ось диботить Хома — ет-тоє. Цьвйогає по конях сирицевим батіжком і пружньо натягає віжки. До цього часу у нього не було власних коней, а тепер роздобув. Коники миршаві, але от-тоє гордо ступає за ними, натягає віжки, щоб держали голови. Він тепер господар.

(Далі буде).

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

І. К., Сликвил, Па. — Пишіть. За всякі інформації будемо дуже вдячні, бо якщо їх і не використаємо в ґазеті, то вони є важним матеріялом щодо орієнтації про те, які є відносини по місцевостях, як там наші люди жиють і що думають.

Треба бути терпеливим.

Вона: Дуже мені жаль, та я ніколи не вийду за рудого!

Він: То хай пані позволять мені зголоситися за рік.

Вона: А щож станеться до року?

Він: Мій барбер твердить, що до року я вилисію!

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ЯК У НИХ КРИТИКУЄТЬСЯ.

Зприводу одного концерту писав у суботу „Ню Йорк Таймс":

„Джено Свісловскі, шікаговський пяніст польського походження, давав концерт у „Тавн Гол" вчора ввечір та, не дивлячись на те, що він сильно гримав, скільки міг, в першій частині своєї програми, він видав тільки дуже мало приємної музики. Аж по перерві його грання було трохи приємнійше... У відогранню композиції Німана він був багато більше вдалий, ніж у своїх безуспішних зусиллях віддати Баха або Бетовена, у котрих було багато фальшивих нот, де ритм пошарпано на шкамаття, де ні один раз не проявився назверхи внутрішній запал".

Як видно з цього писання, велика газета зовсім не держиться думки, що критика музичного виступу шкодить розвоєви музики, як це частенько чується від деяких наших артистів, що радять задушувати всяку артистичну критику та хвалити один одного в імя засади: треба, щоб зозуля хвалила півня, щоби півень хвалив зозулю.

ЦЕ БУЛО КОЛИСЬ НЕМОРАЛЬНЕ.

Зприводу століття річниці великого американського письменника, губориста Самуеля Клеменса, що писав під прибраним іменем Марка Твейна, подано нарешті до публичного відома кореспонденцію, котру вів Марк Твейн зприводу кампанії деяких американських кругів проти його творів.

Одна бібліотекарка бруклинської публичної бібліотеки домагалася, щоби з полиць, доступних для молоді, забрати твори Марка Твейна під заголовками „Том Соєр" та „Гокелбері Фин". Вона говорила, що діти не повинні мати вільного доступу до цих книжок, котрих герої це хлопці-пустії, лінюхи, брехуни, крутії, хитруни, словом: зовсім не такі характери, з яких молодь повинна би брати собі приклади.

За 30 років, що проминули від цеї події, погляди людей на ці справи перемінилися до того, що нині всі вважають за бажане якраз подати дітям у руки книжки про Тому Соєра й Гокелбері Фина. Маркови Твейнови ставлять памятники якраз як авторови, що створив безсмертні характери Томи Соєра й Гока Фина, а на відкриттях цих памятників усе бувають представники молоді. Нині вже ніхто не боїться, що молодь здеморалізується, як побачить себе в зеркалі письменницького твору та пізнає, що бувають серед молоді ліниві, хитрі, брехливі й крутарські характери.

ДАВНЄ ВИХОВАННЯ Й НОВЕ.

Як би піти ще далі назад, то побачимо, звідки взялося це наставлення бруклинської бібліотекарки, що заставило її ховати Тому Соєра й Гока Фина так високо, що діти не могли їх досягнути.

У 17-тім століттю в Новій Англії навчали дівчину, що вона не сміє ніколи бігати, а ходити вільною, поважною ходою, держачи уста скромно затиснені, з руками, спущеними боком униз. Вона не сміла ніколи підоймати голосу, ні сміятися, мала спускати очі вниз, словом, показати наскрізь чистий образ непорочности. У цей спосіб пуритани пробували здушити в дівчині природні тенденції до веселости, товариства, любови.

З часом люди побачили, що їм удавалося перемінити вдачу дівчат тільки поверховно: дівчата виглядали наверха як святі, що їх хоч у книгу класти, але по їхніх ділах було видно зовсім що інше. Тому люди зчасом закинули цей спосіб виховання дітей. Проблески його ще знайшлися в поступку бруклинської бібліотекарки.

БАГАТСТВО МОВИ.

В американських містах відбуваються саме тепер вистави цвітів, а в американських ґазетах поміщують часто довгі описи вистав та імена людей, що дістали нагороди за гарну годівлю цвитучих ростин.

У Ню Йорку, в огородничій салі Рокефелерівського Центру, влаштовано спеціяльну виставу цвітів породи хризантеми. Хризантема — назва грецького походження. Назва зложена гарно з двох слів, з котрих перше, „хризос", значить „золото", а друге, „антимон", значить „цвітка". Разом „хризантема" значить „золота цвітка". Назва дуже гарна, бо змальовує вдало цю жовту цвітку, але тільки для Грека, або для людини, що знає грецьку мову. Одначе що таке гарне слово дає людині, що не знає грецької мови, як пересічний Американець або Українець? Слушно каже англійський знавець мови, що хіба повний рот звуків.

Інший учений знавець англійської мови нарікає, що Англійці (й Американці) затратили здібність називати річи з природи новими словами. Цей закид міг би він слушно піднести зприводу хризантеми, що прийшла до Европи й Америки із східньої Азії. Американці й Англійці проявили справді брак словної творчости, коли не назвали цієї квітки своїм іменем, але прибрали чуже, грецьке слово, що до англійської мови не зовсім підходить. В українськім народі навпаки, не загинула ще ця словна творчість, коли він потрапив назвати цю нову квітку „каниця".

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписана členиця тов. Українського Клюбу Поступового, від. 70 У. Н. Союза, складаю щиру подяку головному урядови нашої організації за скоре виплачення мені посмертного по моїм чоловіку, бл. п. Теодосію Пацалі. Дякую щиро урядникам від. 70 У. Н. Союза, родині, о. парохови і всім знайомим, що взяли участь у похороні і віддали останню прислугу Покійному. Бажаю якнайкращого успіху У. Н. Союзови.

Юстина Пацала, вдова;
Мирослав, Богдан, Ольга і **Мирон** діти.

Я, нижче підписаний член 223 від. У. Н. Союза, складаю щиру подяку головному урядови нашої організації за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $35, котрі мені стали великою помічю у моїй недузі. Бажаю якнайкращого успіху У. Н. Союзови. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Михайло Кавалкевич.

Я, нижче підписаний член 401 від. У. Н. Союза, складаю сердечну подяку головним урядникам нашої організації за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $50, котрі стали мені великою помічю у моїм каліцтві. Бажаю якнайкращого успіху У. Н. Союзови. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Дмитро Кикіш,
Сайксвіл, Па.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ВРАЖІННЯ З ПОБУТУ В РІДНІМ СЕЛІ.

Дня 25 травня б. р. прибув я з Америки до рідного села Печенії, щоб відвідати свою родину. Та застав час таких дощів, що годі було вийти з хати через дощі й страшне болото. Зате мав я розраду в хаті, бо кождого дня було повно людей, що приходили довідатися дещо про Америку, а найбільше про своїх рідних та знайомих, що живуть в Америці.

Але таки найбільше їх цікавило, чи це все правда, що пишуть у краєвих ґазетах про працю американських Українців. От я мусів розповідати їм про початки нашої народньої праці, про перешкоди, які треба було побороти, та про великий поступ, який ми зробили за час нашого перебування в Америці, створивши народні інституції та збудивши нарід до жертвенности і праці для допомоги рідному краєви. Дуже те все дивувало моїх односельчан, як вони слухали, що ми тут в Америці так дорожимо українським іменем і стараємося відповідно до наших сил служити вірно українській справі.

Розпитуючи про життя в селі, довідався я, що в селі зайшли великі зміни, і то на краще. Село має гарний Український Народній Дім, у якім міститься читальня „Просвіти" і кооператива. В читальні є гарна сцена, на якій відграють гарні вистави та дають концерти. В селі теж існує „Луг".

За кілька днів вийшов я у село й вступив до Народнього Дому. Поглянув я на стіни, а вони всі завішені українськими часописами. Побачив теж велику бібліотеку. Високо на стінах висіли великі портрети Тараса Шевченка, Івана Франка та Михайла Грушевського. Читальня була прибрана жовто-синіми лентами. Дуже мило було глядіти на те все. І я собі зараз подумав: Таки правду казали мені, що зайшла велика зміна в селі.

В читальні затримався я до пізна. Вечором почали сходитися господарі. Бачу, що кождий зараз бере ґазету в руки і читає. Але все те діється так тихо, якби нікого не було в читальні. Ґазети щоденні і кождий цікавий прочитати найновіші вісти.

Господарі були заняті працею і можна було бачитися з ними тільки ранками або пізними вечорами. Тому я заходив до кооперативи ранками, або вечорами, щоб трохи поговорити з односельчанами і дещо від них довідатися про їхнє дійсне життя.

Приглядався я товарам в кооперативі. Бачу на кождім товарі український напис. І тут зміна. Довідуюся, що й коршми нема в селі. Думаю собі: і це нова реформа. Гроші, які колись забирав коршмар, тепер призначують господарі на купно хоч якого кусня поля, бо парцеляції фільварків далі продовжуються.

Приглядаючися закупам у кооперативі, я завважав, що наші люди живуть дуже, дуже ощадно. Я завважав, що чотири господарі беруть до спілки одну пачку тютюну і так поступають кожного дня.

Підчас мого побуту в селі відбувся там „Луговий здвиг". З околичних сіл прибуло досить людей і свято випало досить гарно. В селі є на такі свята відповідна площа, на краю якої є висталена гарна брама. В тій брамі, що прибрана в жовто-сині ленти, беруть вступне від гостей, що йдуть на виставу чи здвиги. На самій середині площі вітер повівав чудово великим жовто-синім прапором. Біля прапора пригравала банда, а молодь робила вправи. І тут думаю собі: ой, зайшла реформа, і то велика реформа в селі.

Я далі цікавився тими Луговими здвигами. І на другу неділю я пішов до села Яхторова, що віддалене від нашого села дві милі. Тут я вже не міг надивуватися, бо здавалося, що тої молоді у вишиваних сорочках було як зір на небі. І так вона миготіла, як ті зорі на небі в погідну ніч.

На свято до Яхторова прибуло велике число людей з околичних сіл. Вправляли при музиці. Вправи і походи випали дуже гарно. Мав іще гарну промову адвокат з Перемишлян, але якось не пригадую собі тепер його імени. Потім були вправи Дитячих Садків. Тут уже не можна було надивитись на ту нашу маленьку дітвору.

Маю переконання, що наш нарід працює, скільки сил стає. А та праця є найкращою запорукою, що вже його ніяка ворожа сила не зможе заломити в його змаганнях до поступу і волі.

Павло Сеньків,
Палмертон, Па.

ЩО ПИШУТЬ БОЛЬШЕВИКИ ПРО СВОЄ ВІЙСЬКО.

Колишній партизан революції приходить до „профсоюзу" праці. Голий, босий і хорий... Стрічає його з ось таким рилом стерво, що його не добито в 1918 році. Нахабно питає:

— Яка твоя спеціяльність?

— Вісім стріляних ран і дві колені. Кадетська куля прошила ребро і до цього часу мені гнобить у серці... — відповідає партизан.

— Про рани час уже забути — кидає репліку „рило". — У нас тепер мирне будівництво соціялізму. Яка спеціяльність, питаю?

— Кулеметчик, — відповідає тихо партизан і серце його скипіло від образи.

— Местов нету!... (місць нема).

— Кудиж нам, старим бойцям, діватися, коли нас усіх ще не перебила контрреволюція?

— Профсоюз — не благадільна — відказує „рило".

Колишній партизан праці так і не дістав... — („Молода Ґвардія").

— Стрічаються два молоді лікарі.

— Ти що такий зажурений?

— Я мав прикрий припадок.

— Певно вмер тобі пацієнт.

— Де там! Я лікував одного пацієнта від пів року на жовтачку, а нині виявилося, що то Китаєць!

ЗАМОВЛЯЙТЕ НАЙНОВІШІ ТЕАТРАЛЬНІ КНИЖКИ НА СВЯТО СВ. МИКОЛАЯ.

цнт.

СВ. МИКОЛАЙ НА СЕЛІ, в трох відслонах, М. Магира, 10 осіб і гурт 10
В НІЧ ПІД СВ. МИКОЛАЯ, в одній дії, Ф. Коковського, 6 осіб 10
ГОСТИНА СВ. МИКОЛАЯ, В. Хроновича, 3 особи 10
В НІЧ СВ. МИКОЛАЯ, А. Лотоцького, 3 картини, 18 осіб 25
СВЯТИЙ МИКОЛАЙ, М. Піленської, 3 дії, 14 осіб 15
СВЯТИЙ МИКОЛАЙ В АМЕРИЦІ, Т. Яворського, 5 яв, одна відслона, 11 осіб 15
РІЗДВЯНА КАЗКА, М. Шугаєвського, дві картини, з партитурою 20
УКРАЇНСЬКИЙ ВЕРТЕП, І. Габрусевича, з партитурою, 6 осіб і пастушки 15
З КОЛЯДОЮ. Вертеп для школярів, Я Вільшенка, 10 осіб і гурт 15
ВЕРТЕП, різдвяна картина, І Блажкевичевої, 13 осіб 20

РІЗДВЯНИЙ ДАРУНОК, М. Шугаєвського, 3 дії, співи й танці, з партитурою 30
ВЕЧІР СВ. МИКОЛАЯ, А. Полянського, одна дія, 9 осіб 15
СВЯТА ГОСТИНА, М. Курцеби, дві відслоні, 13 осіб 20
Окрема партитура 40
НА ДВОРІ ЦАРЯ ГОРОХА. Драматизована казка-правда в двох відслонах з прольоґом і епільоґом, Р. Завадовича, 6 осіб і гурт 20
ДОБРІ ДІТИ, у трох діях, І. Бідного, 17 осіб і гурт 20

Замовлення слати на адресу:
"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

З ЧАСІВ ВІЙНИ...

(СПОМИН).

Весною 1920 р. я прибув з телефонним відділом до містечка Нова Ушиця. Ми закватерувались край містечка в домі пані Бозенко. В неї була доня Ольга.

Раз сидів я в кімнаті з Олею та її вуйком. Ми гуторили. На дворі вже добре вечоріло. Нараз увійшов до кімнати телефоніст і зголосив, що мене кличуть до телефону. Я миттю пішов до апарату. З полку дістаю приказ взяти трох телефоністів, на шість верстов ізольованого каблю (дроту) і апарат та в год. 8.30 ждати на шляху, що провадив у село Залихів, поки не прийде розвідка. Після стрічі маю підпорядкуватися приказам команданта розвідки. Точно в год. 8.30 ми прибули на призначене місце, де вже застали розвідку. Маємо розвідати, чи в селі Воронка є червоні.

Ми були вже під самим селом, коли ненадійно затарахкотів кулемет. У нічній темряві заскочили нас большевики. Вони підняли крик і обступили нас зі всіх сторін. Тоді я ще з кількома товаришами попав у полон.

До ранку передержали нас у пивниці, а коло полудня почався допит. Після нього відпроваджували знову до пивниці. При цьому кожного з нас частували нагаями. Останнього привели до льоху страшно побитого. Ми присілися всі до гурту як одна сімя, голодні, продряхлі холодом. Почали засипляти.

Крізь сон почув я, що хтось потягнув мене за рамя. Я відчинив очі, та в нічній пітьмі не міг зрозуміти, що діється. Мої товариші виходили з льоху надвір. Мене проняв страх, бо подумав, що прийшла остання хвилина мого життя. На дворі кромі нас я побачив двох мужчин. Один з них підійшов до мене. В ньому я пізнав Олю; другий був її вуйко. В цю мить я почув, що ми вільні! На землі лежали два сторожі, що нас стерегли. Я дякував Олі та вуйкови, що виратували нас від смерти, та Оля наглила до втечі.

— Не гай часу, втікай з хлопцями куди знаєш!

— А ви з вуйком? — спитав я.

— Ми підемо самі, в гурті зле нам буде.

Я не годився на те і напирав на них, щоби вони йшли разом з нами. Оля одначе дала мені гострий приказ іти. Я більше не опирався. Ми майнули поза село на горбок. За кілька хвилин почули стріли. Ми пішли дальше й добились до містечка.

Та мене не мов грім прибив. Хоча я був на волі, не міг знайти собі дороги, кудою тепер іти. Я думав, що сталося з нашими спасителями. Тихцем, щоб не довідалась мати Олі, я увійшов до мешкання. Їх ще не було. Я присів на ліжку й ждав їх. В мешканні було тепло і я здорово заснув.

Ранком збудила мене мати Олі й запитала, чи я не бачив Олі. Вона ще вчора вийшла з вуйком і до цеї пори не вернулась. Я обіцяв негайно розпитати. Пішов у місто. Цілий день не мав я спокою. Вони не вертались.

Надходила ніч, а з нею нове для мене завдання. Я рішився крадькома дістатись до села, де нас були полонили, і розвідатись, може вони де скрилися в селі. Коли добре смерклось, я взяв вуйкове цивільне убрання, озброївся в револьвер і бомби та пішов. Коли наблизився до села, побачив здалека світло. Я взявся повзти на руках і доповз до хати, де світилося. Заглянув у вікно. На лаві сидів чоловік літ яких пятьдесять і щось латав. Я застукав до віконця. Старий стрепенувся й обережно відчинив. Я увійшов у хату. Ввічливий господар попросив присісти. Я закурив, почастував його, почав розпитувати, куди дорога до Могилева, та чи безпечно буде можна пройти село. Старий глянув добряче на мене й осторожно оповідав про події, що зайшли тому два дні:

„Ось тут недалеко на горбку був бій вночі. Там піймали вісьмох петлюрівців і мали їх в ночі розстріляти. Та що це були, кажуть, хлопці з нашого містечка, то ніччю прийшли двоє з рідні, один мужчина, а другий перебрана жінка, вбили одного сторожа, а другого звязали та випустили всіх вісьмох петлюрівців. Тоді саме надійшли салдати, щоб виконати екзекуцію, і зловили цю жінку й чоловіка. Передполуднем їх повісили в селі; мабуть іще висять. Не казали здіймати, щоб страху додати нашим хазяїнам".

Я стрясся як у лихорадці, коли хазяїн скінчив. Він глянув на мене.

„Ви певно здорово змерзли"?

Я притакнув головою, бо слова не міг промовити. Щоб хазяїна збити з пантелику, я запитався його, куди мені обійти, щоб обминути те місце, де є повішені. Тим робом хотів я довідатись, де саме те місце. Дядько добре мене поінформував тай ще запевнив, що в селі нема ніякого війська. Я попрощався і подякував старому за все.

На дворі я стиснув в одній руці револьвер, а в другій бомбу і пішов прямо в село. Тоді не посмів би ніхто стати мені впоперек дороги, бо я був готовий на все.

В селі дорога була широка і я побачив на придорожніх деревах дві постатті, що висіли. Я приступив до них як до живих. Але в тій хвилині зробилось мені слабо і я впав на землю. Холодна весняна ніч мене відсвіжила, і я без надуми поздіймав повішених. Не знаю, де в мене взялося стільки сили. Я взяв на плечі два трупи і ніс їх у сторону, звідкіля прийшов. Та не далеко міг їх нести; сильно утомився. Я залишив трупа вуйка, а Олю поніс на край села. Потім вернувся по вуйка. Далі не знав, що з ними робити, бо невсилі був до дня поносити по одному додому. Я вернувся в село, збудив господаря і запитав, чи має коні. Він притакнув. Тоді просив я його, щоб відвіз мене до міста, за що згори заплатив йому 500 карбованців. Господар не опирався, скоро запряг коні і ми поїхали. За селом я задержав коні й казав господареви вернутися до дому, взяти добру вязку соломи, бо я маю тут заховані бомби, а їх треба добре опакувати. За той час, поки вернувся господар, я поносив мерців на віз і накрив соломою.

До дому я не хотів мерців завести, а прямо на кладовище. На краю містечка я сказав господареви пождати, на що він не хотів годитися; тоді я показав йому револьвер, та казав, що негайно коні з возом приведу. Страх примусив його залишитись. Я доїхав до цвинтаря, зложив мерців поміж гробами і скоро вернувся назад та віддав господареви коні, а сам пішов на кватиру.

Застукав легенько до дверей. В тій хвилині відізвалась мати Олі. Вона бідна не спала. Материнське серце відчувало, що між живими нема її дорогої дитини. Коли побачила мене, зраділа та тільки на хвилину. Пізнала по мому лиці, що сталося так, як їй віщувало серце. Я запитав притишеним голосом, що зробити з мерцями? Чи поховати їх завтра з священиком, чи може ще сьогодні в тайні перед іншими. Мати задумалась. По хвилині встала і сказала: „Ходи, сину, похоронимо їх у тайні, щоб ніхто не знав".

Я забрав своїх двох військових товаришів, що забрали кілька дощок, бо домовини не було часу робити. Ми викопали дві ями, виложили дошками і поклали в них мерців. Зверха накрили грубшими дошками, засипали рівненько землею, щоб і пізнати не можна. Над ранком ми вертались домів з цих похоронів. Про наші переживання на цих похоронах моглаб розказати тільки темна ніч, що була свідком цілої події.

Степан Очайдух.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З лемківського віча й балю.

Дня 15. вересня б. р. уладив Комітет допомоги Лемківщині в Ню Йорку в Народнім Домі віче та баль на просвіту для Лемківщини. Загальна збірка на вічу принесла $132.23. Жертвували: гром. Пуйда $50, пані Дичко $10; по $1: пані Гладун, А. Михальчук, Марія Чайка, Смит, А. Пелех, С. Чосник, П. Михалюк, М. Матейко, І. Тимчак, М. Баран, М. Мурашко, М. Василишин, І. Люжняк, Д. Кравченко, В. Семенишин, І. Хиль, Ольга Задорецька, П. Задорецький, Я. Корнат, д-р Демидчук; пані Галичин, Т. Копка, Т. Бугера, Марія Бодруг, С. Шимон, М. Бричик, Я. Вулич, Огроднік, І. Солтис, Ікалович, Грицович, Березинська, І. Лазорчик. Решта дрібними. По відтягненню розходів зісталося $90.

Загальний прихід з балю виносив $262.50. Розхід $112.50. В касі зісталося $150. З тих грошей Комітет призначив $60 негайно на допомогу Лемківщині, а решту зіставив у касі для переведення дальших імпрез. Разом на допомогу Лемківщині пішло тепер $150 ($90 з віча і $60 з балю). Гроші ці вислав Комітет до касієра Організації Оборони Лемківщини, п. Борисевича у Филаделфії, які будуть переслані до Лемківської Комісії через Обєднання.

ЗА КОМІТЕТ:

Василь Карбовник, голова;
Олекса Роман, секретар.

―o―

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

На народню ціль.

На зборах тов. У. А. Горожанок з дня 20. жовтня відчитано лист від Жіночого Комітету при українській громаді в Парижі, в якім комітет просить підмоги в заснуванні притулку для українського еміґранта. Лист цей так ядерно зясував невідрадне положення наших еміґрантів у Франції, що членкиці без надуми ухвалили $10 на цю благородну ціль. Притім деякі членкиці особисто доложили $2.50. Разом $12.50.

Було би гарно і пожадано, якби жіночі орґанізації по інших містах Америки взяли цю справу під розвагу і поспішили з жертвами та помогли в реалізації цеї ідеї. Тимбільше, що українські еміґранти в Франції, це переважно бувші вояки Української Армії, що наражали своє життя за волю України, що ставили чоло Ляхам і червоним Москалям, а переможені в нерівнім бою, не могли вертатись під рідну стріху, де їх неминучо чекала тюрма. Тому мусіли шукати притулку і праці на чужині. Та останніми часами стало дуже тяжко за працю для чужинців у Франції. Тож частогусто можна подибати Українця-еміґранта на розі вулиці в Парижі, що простягає руку по милостиню.

Чиж можемо допустити до цього, щоби бувші стрільці, наші лицарі-герої жебрали куснях хліба? Думаю, що українські жінки, у яких мягке і щире серце, відчують гірку долю наших бувших вояків і не пожалують хоч малої лепти на відкриття притулку для безробітних Українців.

О. Штогрин.

―o―

БОСТОН, МАСС.

На Кооперативний Дім в Озірній, повіт Зборів.

В Бостоні є зорґанізований комітет, що має на ціли давати матеріяльну допомогу Рідному краєви. Кладемо вагу на те, що треба теж піднести і фінансову та економічну силу нашого народу, якщо хочемо, щоб він набрав більшої сили. За гроші нашого народу вороги будують для нас тюрми, а за школи, кооперативи і торговлю мусимо самі дбати, якщо хочемо, щоб вони були в наших руках.

Те й було причиною, що Комітет допомоги селу Озірній вислав малощо не двіста долярів на будову Кооперативного Дому. Думаємо, що інші виходці з нашого села, що живуть в Америці й Канаді, теж не відмовлять своєї жертви.

Жертвували по $10: Теодор Бачинський, Никола Давискиба, П. Берестецький; по $5: О. Любачівський, Т. Костецький, Д. Шидлівський, М. Волошин (син Данила), С. Сухицький, Д. Сілінський, Е. Безубка, І. Волещук, А. Любачівський, П. Когут, М. Калита, П. Кудрик, М. Костецький, Анна Козел (з Демкових), М. Христинич, М. Майданий, О. Давискиба; А. Яворівський $6; по $3: О. Кудрик, П. Боднар; по $2: І. Кулибаба, Аґна Хомин, Т. Січкоріз, О. Дацко, А. Кутний, М. Волошин (син Данила), П. Костецький, Й. Марковський, Тацька Дацко, С. Федірка, Я. Калина, М. Затурський, М. Пивовар; А. Пужак, Р. Зварич, О. Січкоріз; по $1: Й. Свідзінський, Г. Оверко, Г. Сілінський, Марія Лемішка, С. Старшок, І. Кутний, Г. Костецький, Д. Галатин, М. Шемета, Г. Зварич, М. Шадай, П. Мороз, А. Начас, Й. Начас, І. Вонс, А. Гарматюк, П. Ульчак, Настя Шпак, а о. Й. Желехівський 50 ц. — Вислано до Озірної на руки касієра Володимира Костецького $175; за посилку $2.65. Разом зібрано $177.65.

До Комітету входять такі громадяни: Н. Давискиба, Е. Безубка, О. Любачівський, П. Кудрик.

З рідного села одержали ми таке письмо:

Отсим квітуємо відбір $175 (сто сімдесять пять), котрі вплинули до комітету на руки касієра Володимира Костецького в Озірній.

Всім жертводавцям наш комітет складає отсею дорогою щире „Спасибіг".

Любі Браття! Вашою посилкою гроша Ви сильно піддержали нас на дусі і дуже тішимося, що внедовзі при Вашій помочі зможемо зачати таке важне діло як будову. Пляни ми вже одержали, затверджені воєвідським урядом в Тернополі і копію того потвердження висилаємо Вам.

Сама будова, себто кошти будови будуть виносити коло 15,000 злотих або $3,000 (три тисячі). Щоби стягнути якнайбільше жертводавців, наш комітет на своїм засіданню ухвалив установити:

1. Членів основників; 2. Членів добродіїв; 3. Членів добродіїв-основників; 4. Членів звичайних.

1) Членом основником може стати кождий, хто дасть 100 зл. або $20.—Імена тих членів враз із жертвованою квотою будуть вписані на мармуровій плиті, котра буде уміщена в стіні на виднім місці в салі.

2) Членом-добродієм може стати кождий, хто дасть 250 злотих або $50. — Імена тих жертводавців будуть вписані золотими буквами на мармуровій плиті, котра буде уміщена в параднім передсінку або в головній салі.

3) Членом добродієм-основником може стати кождий, хто вплатить 500 злотих або $100 — і їх імена як також память будуть звеличані портретами, котрі уміститься на стінах головної салі.

4) Всі інші, котрі якоюнебудь сумою причиняться до будови, імена тих будуть вписані до пропамятної книги будови дому.

Подаючи Вашому комітетови це до відома, просимо поінформувати всіх наших земляків про цю ухвалу якнайточніше, щоби могли свобідно рішитися на вибір ступня (1, 2, 3).

Хочемо, Любі Браття, в згоді і рука в руку з Вами розпочате діло увінчати, на злість киринникам і чорним духам, успіхами для нашого села, а тимсамим для нашого народу.

Головно в нашім селі тих чорних духів не брак. Це розбиття села їм не вдасться. Більшість зібралась на влаштовану анкету. Перевибрала комітет, котрий взявся енергічно за діло і сподіється, що при Вашій моральній і матеріяльній піддержці удасться йому в короткому часі будову розпочати і щасливо покінчити.

За Комітет:

Інж. **Ілько Когут,** голова;
Лев Левицький, секретар;
Волод. Костецький, касієр.

БОСТОН, МАСС.

На школу і боротьбу.

За почином 27. від. ОДВУ та при співучасти відділу Союза Українок влаштовано 1. вересня пікнік на допомогу старому краєви. Чистого приходу було $13.66, з чого $6 призначено на Рідну Школу, а $7.66 на визвольну боротьбу. З імпрези, якою занявся гром. Й. Бербелиць на балі Союза Українок, прийшло $4.80 на боротьбу. Разом вислано до Обєднання $18.46.

Жертвенність на край це найкращий спосіб маніфестування наших почувань до визвольних змагань нашого народу. Це найкраща відповідь нашим ворогам на їхні утиски. Читаючи в американських ґазетах описи того, що діється на Україні під Совєтами, прямо вірити не хочеться, звідки береться ще в нашого народу настільки сили, щоб все те видержати. Тільки завдяки таким геройським українським учителькам, про які читав я недавно в бостонській американській ґазеті, що не лякаються навіть страхіть московського Чека й смерти, а вміють висказати правду і обстоювати права України навіть в обличчю смерти — треба завдячувати те, що Москва не змогла здавити українського духа. Нам звідси треба тільки допомагати всім тим, що борються з ворогами, а прийде кінець займанцям і вернуться світлі Листопадові Дні з 1918 року.

Н. Давискиба.

―o―

БРІСТОЛ, КОНН.

З іменин на визвольну боротьбу.

На забаві в нашого громадянина М. Савяка приявні гості не забули про Рідний Край, та зложили жертву на визвольну боротьбу. А саме: М. Савяк, Т. Гарасим, М. Губчик, С. Селеман і І. Прухницький по $1, а пані Бойко 50 центів. Разом зібрано $5.50. На ту саму ціль зложено на хрестинах у Т. Піха $1.85. Отже разом вислано через Обєднання $7.35.

І. Прухницький.

ЦІЛКОМ ПЕВНО

Чи ми можемо услужити за невеличку суму? Можемо! Цеї заяви не можна висловити виразніше, бо ми кажемо твердо: наша услуга для кождого, без уваги на його матеріяльні обставини.

Фінансові справи не є перепоною, щоби нас відвідати.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St., Jersey City — Phone: Bergen 4-5989
34 E. 25 St., Bayonne — Phone: Bayonne 3-0540

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

UKRAINIAN YOUNG FOLKS THRILL LARGE AUDIENCE WITH FOLK DANCES, SONGS.

Southside High School Thronged by Representative and Enthusiastic Audience That Enjoys to Fullest Extent Two Hours of Unusual Entertainment—Dimitri Chutro, Former Member Ballet Russe, Wins High Praise — Children's Artistic Work Brings Ovation.

Elmira glimpsed the colorful folk lore and legends of Ukraine Sunday evening at the Southside High School and accorded them an enthusiastic reception when brilliantly presented by Dimitri Chutro through his Ukrainian Folk Dance and Ballet.

An audience that well filled the school auditorium sat charmed through two hours of kaleidoscopic color and dance that climaxed many months of study by children and young people of Ukrainian descent in this section under the leadership of Mr. Chutro, former member of the Ballet Russe, gifted actor and efficient instructor, whose work won highest praise.

The program opened with the Children's Ballet; marked with the brilliance of their native costumes and the charm and ability of each young dancer. The ballet portrayed a joyous Easter Day celebration of children and opened with the "Hayevka," an old dance heralding the arrival of spring. Little Irene Bazanick broke from the group in a gay dance of her own, matching her own twinkling feet against those of the group. Three shepherds, Lawrence Mospan, John Kopko and Merrill Konasiewicz, broke in with a spirited and extremely well performed "Chumak," a dance originally evolved by traveling peasant-merchants.

The girls followed with descriptive mimicry of the crane and in turn were followed by Marianna Konosiewicz as a mimic of the wind. John Kopko, Lawrence Mospan, Irene Churchman and Katherine Wasowitch presented the "Kolomeyka" in which they emulate the grownups who regard this as their favorite wedding dance. Merrill Konasiewicz and Helen Fesetch, two of the smallest members of the group, were introduced to present a graceful duet which the program called "showing off" for the benefit of the other ballet members. The ballet was climaxed in a swift and beautifully danced "Snow Storm" and concluded with an intricate finale, in which the whole group participated.

Older members of Mr. Chutro's school of the Ukrainian dance presented the dances of the second part of the program in which Mr. Chutro and Miss Betty Lee of Philadelphia were the feature soloists. The second scene opened with a group dance, marked with grace and ability in performing the intricate patterns of the "Shumka."

Mr. Chutro who appeared in the first part of the program as director of the orchestra and the ballet, appeared with Miss Lee as her partner in the "Waltz of the Flowers," a divertisement to the folk dance program. An older group, composed of Joseph Juskiv, Irene Juskiv, Harry Romanki and Anna Check, repeated the "Kolomeyka" of the first part and were equally well received.

Miss Lee presented a brilliant "Spanish Dance" which she exceeded later in the program with a brief, but fine character dance.

The groups of Mr. Chutro's pupils repeated two folk dances given by those in the first group, repeating the excellence and precision of the movements of the younger group. Olga Oslazeski appeared in a brief, nimble solo dance that captivated the audience who called loudly for an encore. A beautiful interlude was presented in a choreographic version of Brahm's "Hungarian Dance," danced by Mr. Chutro and Miss Lee.

The high points in the second part were reached with the solo dances of Mr. Chutro who presented a dance form of the "Punchinello" theme and carried the central position in a Kozak War dance. In the latter he was assisted by four nimble and brilliant young dancers: Albert Pasielski, Joseph Juskiv, Harry Romanki and John Washchyshyn. The dance concluded the second part of the program which closed in a riot of acclaim.

The concluding portion of the ballet was a spring scene, characterized as a flirtation between the young men and girls, each appealing to the other in gay dances. Miss Lee again appeared in a brief "Orphan Girl's Dance," a delightful expression of lonesomeness in pantomime. The ballet closed with a riotious finale.

Costumes, which made the evening a brilliant affair, were the work largely of the mothers of the school members. They were made under the general supervision of Mrs. Mildred Bazarnick. Much of the credit for the success of the entertainment was due the orchestra for its playing of the difficult and lively arrangements of Ukrainian folk music.

The orchestra was directed by Mrs. Carroll Crispin at the piano. Other members were: Violins, Harold Vang, Edward Parrish; celo, Mrs. Welch; bass, Miss Helen Austin; trumpet, Lynn Park; flute, Sydney Morrell and clarinet, J. Willard Olson.

(The Elmira Advertiser. October 28, 1935)

З села.

Один багач приніс священикови у дарунку курку. Священик був бідний, тому, що був целєбс, а був целєбс тому, що був бідний. Казав зварити курку й угостити багача. Подали курку на стіл, та заки целєбс оглянувся, з курки залишилися тільки крильця й лапки, решту зів багач. — Нічого, подумав він, буде для мене завтра на сніданя.

На другий день рано прийшов бідний селянин і каже:

— Я сусід багача, чув, що панотець дістали в дарунку курку, тож прийшов, може хоч кусочок випрошу.

Целєбс поставив крильця й лапки, з яких за хвилину лишились тільки кісточки. — Нічого, подумав священик, зроблю з них на завтра добру юшку.

Коли на другий день приходить знову якийсь чоловік і каже:

— Я сусід сусіда багача, який приніс вам у дарунку курку. Я прийшов, може би...

— Добре, — сказав священик, — угощу вас юшкою.

— Алеж, отче, — пробормотів гість, відкладаючи ложку, цеж тільки гарячя вода!

— Ні, — відповів целєбс, — це тільки юшка з юшки з тієї курки, що приніс багач, сусід вашого сусіда.

―o―

Маляр.

Пані (до наймички): Ганю, а що там тепер робить у тебе в кухні той маляр?

Наймичка: Та нічого, прошу пані, лише змальовує мені мою будуччину в ріжних кольорах.

RADIO.

НЕ ЗАБУДЬТЕ СЛУХАТИ нашої Української Програми КОЖДОЇ СЕРЕДИ 9:30 ВВЕЧІР ЗІ СТАЦІЇ W.F.A.B. 1300 Кс.

EUROPEAN RADIO CO.
Має на продаж радія, рефреджерейтори і машини до до прання.
158 AVE. A., COR 10th ST., NEW YORK CITY.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ свого батька В. ЯРЕНЧУКА, котрий роджений в Старім місті, повіт Підгайці, Галичина. Має перебувати у New Haven, Conn. Прошу зголоситися до дочки: 257-8
АНЕЛІЯ ШКІРКА,
4946 Morgan Avenue N.,
Minneapolis, Minn.

ДЯКОУЧИТЕЛЬ провадить хор, учить взірцево діти, приготовляє матеріяли до театральних вистав, концертів і т. п. Голоситися на адресу: 257-8
DIAKOUCZYTEL, c/o SVOBODA
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Подаю до відома всім інтересованим, що від першого листопада ц. р. мій офіс знаходиться під такою адресою: 257-8
1957 WEST 51 ST., CHICAGO, ILL.
Д-р Г. Г. СКЕГАР.

ФІЛІЯ ТРОЯНОВСЬКОГО має у своюому складі Радія, Рефреджирейтори і машини до прання виробу Мейтак, Бруно й інших фірм, по дешевих цінах. Купуйте у нас, а зощадите гроші. Пишіть, зайдіть до нас, або телефонуйте до: 208-
W. TROYANOWSKY,
400 S. Lehigh Ave., Frakville, Pa.
Tel. 146 W.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12, ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

ONUFREY'S
BEAUTY CULTURE
COMPLETE AND BRUSH-UP
Courses at very low rates.
Private instruction.—Earn while you learn.
FINISHING SCHOOL
Weekly payments.
Beauty Parlor Experience Given.
649 LEXINGTON AVENUE (near 55 St.), NEW YORK, N. Y.
Telephone: PLaza 3-8905.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel. Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Ludlow 4-2568.

ТАРЗАН І ОГНЕННІ БОГИ. (19)

На крик лейді Бет, який Арбеля зручно переклала на свою мову, опущено скоро покривало блискучого стовпа і хлопчина був уратований. Ніярх люто насупився. Він промовив до Арбелі: „Це дивно, що божий післанець не знаходить приємности в нашій услужній жертві".

Навіть бистра Арбеля не могла знайти на це скорої відповіди. Вона зрозуміла підозріння, що ворушилося в покрученім умі найстаршого жерця, і припускала, що він скоро знайде нагоду піддати гарну чужинку пробі смертельного стовпа...

...У той час, недалеко від них, Борис Гарето сидів у кімнаті, що була головною кватирою начальника банди опришків, що торгувала рабами. Шайка складалася із здеморалізованих Арабів та диких Муринів. Бородате обличчя Гарета було викривлене в жорстокий усміх. Він плянував новий напад на недалеке спокійне племя.

Він жадно рахував свої зиски, які добуде з продажу людей на тайних ринках рабів у краю чорних. Гарето посміхався, але усміщка скоро пропала з його обличчя, коли в хату вбіг чорний бігун з вибалушеними зі страху очима.